

Кіровоградська обласна бібліотека ім. Н. І. Крушельської
Інв. №

КОНТРОЛЬНИЙ ЕКЗЕМПЛЯР

пролетарі всіх країн, єднайтеся!

Молодий Комуніст

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

Рік видання XVIII № 136 (2396).

ПОНЕДІЛОК, 7 ЛИСТОПАДА 1977 р.

Ціна 2 коп. Газета виходить з 1939 року.

ПЕРЕД ПАРТІЄЮ, ПЕРЕД СВІТОМ, ПЕРЕД РЕВОЛЮЦІЄЮ!

...Комісар, вирваний кулею з кінар-мійської атаки.

Секретар сільського комсомольського осередку в тривожну ніч продрозверстки.

Солдат, що до останньої хвилини життя захищав окоп на березі Дніпра...

Сьогодні їх немає з нами.

Мільйони лишилися навечно у двадцятих, тридцятих, сорокових, п'ядесятих на шістдесятичному шляху Радянської влади. Вони не вийдуть з нами на святкову демонстрацію, хоча своїм життям, своїм бойовим і трудовим подвигом завоювали право йти в наших перших колонах. Із глибини років суворо й просто дивяться на нас Резолюція очима мільйонів живих і загинувших її творців.

Вимогливо — чи не загасли в теплі комунальних вигод більшовицький жар і завязаність?

Радісно — он як квітує небувало красиво й могутньо соціалістичне сьогодніня!

Із щирою заздрістю — їм теж хотілося б дожити до прекрасного часу, коли можна вволю натішитись миром, про який мріяли на привалах Вітчизняної і громадянської, хлібом, якого не вистачало у розрухи і блокади, знаннями, на які бракувало часу...

І з вірою — наступні покоління мають пронести переможно червоні знамена, гордо підняті батьками і дідами в жовтні 1917-го.

Просто й суворо дивиться на тебе Революція.

Який ти перед цим поглядом?

З листа до нащадків, закладеного 1921 року у фундамент будованої лікарні в селі Родниківці Олександрівського району:

«...Пролетарі всіх країн, єднайтеся!.. Знайте, діти і внуки, в час, коли клявся перший камінь цієї великої будови, такої необхідної людям, топ-

талися поля, руйнувалися міста, горіли села і лилася людська кров. Гинули люди, бо це був революційний час боротьби труда з капіталом. Ми, революціонери, билися з капіталістичним світом, прегинули дати трудящим світло знань, підняли над землею червоний прапор вільної праці, привели людство до рівності і братерства.

Знайте, внуки і діти, що в час, коли ми будували цю величну будову, капітал хотів повернути часи кріпосництва, встановити над нами цагайку поміщика і фабриканта, надіти на нас ланцюги рабства, змусити нас і вас гнути спину, недоідати і голодати в ім'я його, капіталу, солодкого життя. А ми, революціонери, тримаючи гвинтівки, віщуємо тобі смерть, капітале, як потворному гнобителю мільйонів людських душ!»

Зі спогадів Ф. ТОМСЬКОЇ, однієї з перших комсомолок Кіровоградщини:

«Недавно я показувала молодим товаришам фотографії, які у мене збереглися, де я знята в шинелі і кашкеті. Дивлячись на них, хтось запитує: чи то була мода така, що дівчата носили шинелі і чоботи? Ні, це модою то було. Носили те, що мали. Тоді не було ніяких ательє мод, ні хороших, ні навіть поганих універсів, не було в крамницях готових пальт і платтів. Ми теж любили кольорові сукні, стрічки, красиве взуття, але не могли їх мати. Ми їзували великі чоботи і надівали довгі шинелі, але мріяли про краще життя і боролися за його наблизнення».

З газетної статті А. РИЖОВА, голови Новогеоргіївського (нині Світловодського) райвиконкому, 28 липня 1938 року:

«Недалеко той час, коли яскраві вогні електрики з цієї станції ще більше заллють вулиці Новогеоргіївська. Сильний електричний струм рухатиме машини нових підприємств. Ще більш невизначаним стане наше місто. Це буде місто електричного світла, місто ще щасливішого, радієнішого життя».

З останніх листів сімнадцятирічних солдатів Великої Вітчизняної війни Борі ФІЛАТОВА і Гені ЧИСТОВА.

похованих у братській могилі села Деріївки Онуфріївського району. Листи написані за кілька годин до атаки, в якій автори загинуть:

«Здрастуйте, дорогі рідні та братику Юрику! Повідомляю, що у мене велике горе: німі обиди мого кращого друга Григорія Яхшибенца, з котрим я подружився і вчився разом в училищі. Я вам про нього писав. Загинув він у розвідці, в яку ми з ним багато разів ходили здало. Б'юся з фашистськими гадами. Вони здаються в полон. Скільки буду жити, стільки буду мстити за загинувших товаришів. А якщо сліда ворожа куля впаде на мене, знайте, гату і маму, братику Юрику я загину як герой за нашу рідну землю, зелені сади і ліси, красивих і юних дівчаток-берізок».

«...Ви, напевно, вважали мене загиним. Ні, я живий просто не було можливості писати: йшли запеклі бої. Коли поруч падає товариш, не встигає канонада, як тут писати...»

Я знаю, що зараз робиться вдома. Зараз мама, мабуть, сидить і плаче. Але нічого, ось розіб'ємо цього гада Гітлера, тоді тільки може, будемо жити спокійно».

З газетної статті кочинського червоногвардійця, одного з перших комсомольців Світловодська П. І. КОДЬЄВА:

«Знавали ми холод і голод, нам не вистачало одягу і боєприпасів, але ми ніколи не втрачали бадьорості духу. Ми глибоко вірили у справедливість нашої справи і без вагання чи роздумів йшли на виконання будь-якого завдання, даного нам партією. І хоча часом надто важко було перебороти труднощі, які поставали на нашому шляху, та зате ми не будемо червоніти перед нащадками. Ми чесно виконали свій сивітський обов'язок перед Батьківщиною, перед суспільством. Ми, стара гвардія партії і комсомолу, глибоко переконані в тому, що нове покоління гідно довершити незакінчені справи батьків, міцно триматиме у своїх руках всеперемогачий прапор Леніна».

Сьогодні ти йтимеш у лавах святкової демонстрації. У твоїх руках буде прапор. Ти його нестинеш спокійно й вільно.

Підіймай же вище, ровеснику, червоний стяг Революції! Пам'ятай, що маєш гідно довершити незакінчені справи батьків. Справи творців Революції, які в ті далекі буремні роки ясно бачили тебе сьогодні:

людиною праці,
людиною колективу,
людиною, відданою своїй Вітчизні,
людиною, яка за все в одвіті,
людиною високих ідеалів,
людиною, готовою до подвигу,
людиною гармонійного розвитку,
людиною, про яку піклється держава.

Не забудь: на тебе дивиться Революція очима мільйонів її творців. Будь гідним віри і надії того священного погляду!

Див. 2—3—4 стор.

ВЕЛИКОМУ ЖОВТНЮ СЛАВА, СЛАВА, СЛАВА, СЛАВА!

ПЕРЕД ПАРТІЄЮ, ПЕРЕД СВІТОМ,

СПАЛЯХУЮТЬ лампочки на цульці оператора — одна за одною. «Вангажний з Дольської — на першу колію», «На четвертій працюйте огляд вагонів. Сидоров, відійди до телефону!»

За хвилину лунає бадьорий голос Жені Сидорова: «Зчіпнуємо, Раєчко, все в нормі!»

А оператор посилає в ефір уже інший наказ.

Одначасно збільшується на панелі список поїздів, що надійшли з початку зміни до парку. Раєса встигає заносити всі дані, стежити за світловим обгородженням составів, що стоять на огляді, давати розпорядження і приймати повідомлення про те, що сшелон готовий у дорогу. Двадцять, тридцять, сорок п'ять... Мов диригент великого невидимого оркестру, вона безперервно продовжує керувати бригадами оглядачів.

Дванадцять годин триває зміна. За цей час Раєса встигає натиснути відеовидієвники тисяч зо три разів, дати понад 2,5 тисячі розпоряджень, прийняти не менше невідомої кількості запитань, вести одночасно записи в кількох журналах, випускати документи на відчеплені (у зв'язку з тим, що необхідно поставити на ремонт) вагони і вирішити не силуєсиленими питаннями, дрібних питань. Тому, що не повсякчас у складі лабиринту чіткої залізничної розміреності, відразу важко осигнути розумом, як одна людина, хоч і з допомогою апаратури, управляє нескінченним потоком сшелонів, не бачачи цього перед очима.

Тепер Раєсі це легко. Вона в уніі бачить кожен поворот колії, кожен сшелон із світловою сигналізацією, уявляє, як пильно оглядає кожну роз'їздову буксу

Олег Троян, як не дозволено корунити бровами Павло Макарович Позінух (бригадир). Уявляє навіть, як ось раптом забіде в кімнату секретар парторганізації пункту технічного огляду вагонів Володимир Спиридилович Карналов і ситає: «Те коли ж ми проведемо комсомольські збори?» І їй, комсомольському секретареві пункту, необхідно визначити день.

ЛЮДИНА ПРАЦІ

Все в нормі, Раєчко!

...Прийшла вона на пункт технічного огляду вагонів сім років тому, бо посади за фахом у Знамянці не було на той час (у технічному укладі № 2 набула спеціальності червоного чо станції). Років чотири працювала мастябинницею, а тоді складала іспит на оглядача вагонів. Спеціальність оператора — суміш, це вона кілька місяців підмайла востійних операторів, поки вони у відпустках.

Відразу полюбила нову профе-

сію? Ні. Просто старалася. Отак, як мама раянше.

Зміна № 1 на ПТО — комсомольсько-молодіжка. Працює в ній і Раєса. І, мабуть, тому, счолована нею організація, — одна з кращих комсомольських організацій депю Третій рік підряд. Їє:

Укази в підшефний колектив «Знамені Леніна» проплати послині буряків — Раєса Іванова першою стрибнула в кузов автомашини. За нею — всі пісипадають комсомольців зміни. Взяли зринула дзвінка пієси.

Йти на чергування ввечері — у Раєси першої на рукаві повільється червона пов'язка дружинника.

Намічається суботник — комсомольський секретар з кожним погодворити, і з'являються не тільки всі члени ВЛКСМ, а й ті, хто вже вийшов з комсомольського віку.

Новоікронним життям живе комсомолка ПТО. Девіз роботи на пункті: швидкість і надійність огляду. На початку року зміна ставила собі за мету — обробити швидкісним методом 2300 поїздів. За неповні десять місяців оброблено швидше, ніж належить за часом, понад 2730 сшелонів.

В. ЗАГОРОДНЯ,
секретар комітету комсомолу
Знамянського вагонного депю.

ЛЮДИНА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ

КОЛИ СПІВАЮТЬ РУКИ

III.

— Молодий чоловіче, — чується наче з туману, — що ви закінчили?

— Технікум.

— У вас голос. Треба працювати.

— Так я ж працюю. На тракторі.

— Ви мене не так зрозуміли. Членом, мастиий музикант, приязно усміхається і пояснює: — Вам необхідно вчитися. Правда, це нелегко.

І. Ма, ой у чому річ. Анатолий із зліпкою відводить густі срібчасті брови, що зрослися на перенісці, і мовчить. «Нелегко, — думає він, — а ти відкажи добродій, що значить відрашувати на тракторі десять — двадцять годин підряд?»

— У вас же талант, — немов переконуючи його, продовжує член журі конкурсу, — твій голос.

Осінній селянок засвічує мерехтливий вогник. Світлішають напівтемні вулиці Хмельового. Видно коло вистрілює двома стрілами потужних фар, і Анатолий, умиваючись біля поруділого квітника, відзначає про себе: «День народився гарний. Саме орати!»

А про Анатолий Іванов на збо. І річ не в тому, що виконує молодий тракторист іозміни шпатори в білих юрках, річ у великій динні. Адже хлібоодар, як завжди, теж має свою «світну» і «світну» похулу.

Піде перед ним лежить рачманше, золотаве. Нотульний 1-150 новогом перекладається вилосканим колосом через першу борону і вилуплює наустри свеліччю обрив.

У степу він думи. Саме в ці хвилини десь у грудях зарежугється тлха, мрянава месади. Нотім вона обростає пресистим, напроуд постичним ридками:

Бескрайних спелых пш
Здесь ласковий ризлик,
Здесь солоних хлібів
Волх держави...

Спершу лише савими губами, потім кущине, далі на весь голос Анатолий Іванов починає співати — захоплено, самовидливо, з якимось уренисте-піднесеним настроєм.

Слухає степ. Слухає теплий світанок. Слухає трактор і теж підєпіває своїм глухуватим голосом.

II.

Кілька кроків до мікрофона робив так, наче його ноги весь час примерзали до сцени. Міцні, м'язисті руки, що так уміло тримали кермо трактора, тепер безпомічно звисали впродовж тіла, і він не знав, куди їх подіти. Це ще більш його ситило. Він страшенно почервонів і відразу збагнув. «Нічого не вибде. Клята соромливість. Провалюється...»

Перні акорди прозвучали ніби са кілометр від нього.

І тут же відвів очі від залу для глядачів. Скріпилися і нараз поринув у явилі свій, тільки йому одному знайомиий світ. Так ось же він, рідний степ! Хліборобське літо. Дивини сонячно блакитний дзвін високого неба.

Хліба — наліво, хліба — направо...

Голос полився легко і невимушено. Який там зал! Яке там стріє журі! Хвалюється мусинове колоса пишності. Віддвоіноє, грає...

Коли закінчив співати, зал вбухув такими ширими й дружими олєсками, що Анатолий Іванов зовсім розгубився. Так, анлодували йому. Кричали «біс», просяли, вимагали, щоб співав іше.

Це був справжній успіх. І де? На конкурсі досвідчених самодіяльних співаків Кіровоградщини, присвяченому 60-річчю Великого Жовтня. Він, молодий тракторист колгоспу імені Карла Маркса Маловіскіського району, на цьому своєрідному герці пісні виборов перше місце.

IV.

Пізній осінній вечір розпускає шлейф сірого диму над багряними купами опалого листя. Напроти Будинку культури на притихлому майдані застиг скорботний силует радянського воіна. Він у своїй незрушній позі пильно вдвляється у високі вікна Будинку культури. Він наслуховує широку мелодію естрадного оркестру, вслухається в оксамитовий баритон, що вимовляє задушешче:

Но вот они, хлеба
Ярмарные, шумят,
Как на войне солдатам
Сны...

Супоре обличчя воіна просвітлюється, погляд його дивно внутрішньою «мелотою». Їє то співає він, колишній солдат Анатолий Іванов. Іде чергова респіція. Художній керівник Надія Анхитина звертається до самодіяльного співака:

— Тобто, зроби напевний і широкій жест.

— Не виходить, — щиро признається той.

— Так це ж зовсім просто, ось дивись...

А він дивиться на свої руки і знову дивується. Такі штіні-блудки, вони були неймовірно стриманими і вириваними, вони тремали шкряпний ручний шти. Адже Анатолий Іванов — кандидат у майстри снорку з ганаболу.

Ці руки робляться заїдливими й штіжними, коли галдяв білуву голіаку чотирирічної донечки. Туди або ж нестать італуватий чубчик сина, черволаєвська Сашка.

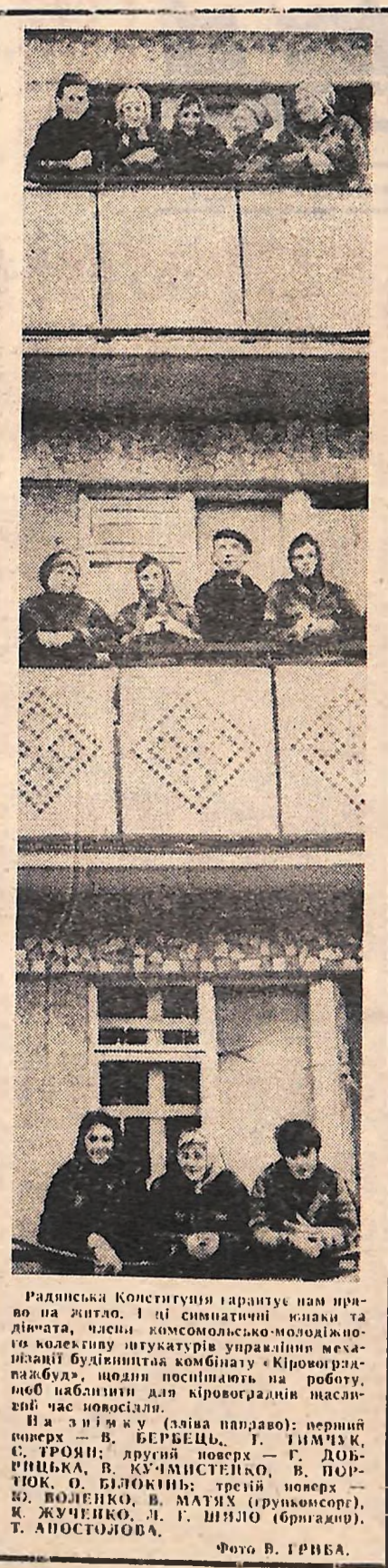
Ці руки немов перероджуються, коли шкарубками перебірають чутливі струни гітари. А зараз вони якісь безпомічні і навіть незграбні — ки хлібороба...

В. ГОНЧАРЕНКО,
спецкор «Молодого комунара».

с. Хмельове,
Маловіскіського району.

На знімку у: співає тракторист Анатолий ІВАНОВ.

Фото В. ГРИБА.

Радянська Колєктивна гарантує нам працю на житло. І ці симпатичні класи та дівчата, члени комсомольсько-молодіжної колєктиву інженерів управління механізацій будівництва комбінату «Кіровограднабуд», щодня поспішають на роботу, щоб наблизити для кіровоградців масляний час новосілля.

На знімку (зліва направо): перший поверх — В. БЕРЕБЕЦЬ, Г. ГИМЧИК, С. ТРОЯН; другий поверх — Г. ДОБРИЦЬКА, В. КУЧМІСТЕНКО, В. ПОРТУК, О. БЛОКІНЬ; третій поверх — Ю. ВОЛЕНКО, В. МАТЯХ (оркестор), К. ЖУЧЕНКО, Л. Г. ШИЛО (бригадир), Т. АПОСТОЛОВА.

Фото В. ГРИБА.

ЛЮДИНА, ГОТОВА ДО ПОДВИГУ

Хліб

Я пам'ятаю постать цієї людини в полі, серед золотавих хлібів. Одинокю. Сумну погляді хлюпці, бо життя вже буало в розпаді, а він іще не торкався штурвала свого мукомельного комбайна. А як же хотілося йому збирати оцей диво-хліб, як хотілося боротися за його кожен грам! Навіть уві сні бачив себе на містку сього комбайна.

Поволі вийшов на дорогу, що вела за село. Парал поруч сирогозубу галками автомобіль. З кабінки — брат Іван:

— Де ти ходиш? Там жатку до твого комбайна привезли!

Анатолий нечувєси, як сипався в кабінці.

Дорогою тільки й кружалося у свідомості: «Привезли, привезли жатку до некомплектного комбайна, що стояв він в колосі без діла, подобо привели...»

Уже ж бригаді Іван кишує:

— Може, не варто тобі з ним комбайном зачінатися. Дивись, і жива співається, поки ти його до поля доведеш...

На те відказав:

— Пови не пізно, підключайся до нас. Буде комсомольсько-молодіжний екіпаж — не встигати мені возити...

...Ще два дні пішло на те, щоб привести комбайн у повну готовність. Нарешті Анатолий Сідєнко вивів стенового красеня у своє перше в житті поле року заїтку.

І коли разом з помічником Віктором Романенком підчули, що машина працює, мов справний механізм годинника, подумав про рекорд. Працювали завзвато, день і ніч. Оце кляшше чекання генер випалося у нестримне бажання перемогти.

Дарма, що молоді комбайнери району вже майже розмоділи мієлу у змаганні. Невдовзі у зєдєдних повилася прізвище Анатолия Сідєнко з колгоспу імені Шевченка. Знайомі тоді лише дивувалися. Пізно ж хлюєць узивси молотити — і маш...

Та то був тільки початок. Під кінець липня юнак зі Сєдєвських Хуторів задивив позадку своїх суперників. І вже ніхто не здивувався, коли комбайн Анатолий Сідєнко повивив на полях сєдєдного колгоспу імені Жєдєвської революції. Демоніаючи сусідам, Анатолий остаточно закріпив свою першість у змаганні молодих комбайнерів Новоархатського району.

Хліб і подвиг. Як часто ці поняття переплітаються. Не вбачати нічого героїчного в тому, що відриває від свого зєромного червоноармійського пайка хліб, цукор, крупу для голодуючих робітників Новоліжя в далекому 1920-му червоноармійсь з Верблюжкю Григорій Орлов. Загальні збори робітників Єлєсарєвградського млина 1920 року ухвалили обрати товариша Леніна почесним буратовником, а його зарєбїток перерахувати на користь Новігриного флоту, на той час майже фантастичного. Тоді робітники відпрацювали годину понад норму, щоб відкрити рахунок на ім'я вождя революції. Зберігся оригінал цього рахунку на суму 662 карбованці 40 копійок. Ордео № 2031...

Наведені вище факти мають одну спільність. У кожному випадку люди творять подвиги в ім'я життя, в ім'я того, щоб був сьогодні у нас на столі хліб... І трудовий подвиг на хлібній ниві став нині нормою нашого життя.

За хліб, як і в далекі двадцять, тепер у нашій країні аболєвають усі. Бо не паш хліб. Тому-то й працювали комбайнери пачного колгоспу, скандімо, на полях сєдєдного — імені Жовтєвої революції, допомагаючи висрати врожай. Тому-то й приїждять на канікули в рідні села учні технікумі, студенти вузів і стають за штурвалом комбайнів, бо хочуть бути причетними до дива на ймення хліб.

М. ШЕПЕТА,
сілєкор.

ПЕРЕД РЕВОЛЮЦІЄЮ!

ТАКИМ УЯВЛЯЛИ ТЕБЕ ЛЮДИ, ЯКІ ТВОРИЛИ РАДЯНСЬКУ ВЛАДУ

ЛЮДИНА, ВІДДАНА СВОЇЙ ВІТЧИЗНІ

Під час VIII етапу Всесоюзного походу комсомольців і молоді «Шляхами слави батьків», присвяченого 50-річчю Великого Жовтня, маршрути експедиційних загонів Ленінського району м. Кіровограда були різноманітні — до містечок, туди, де гриміли висестий бої за Кіровоградщину. Тривав пошук матеріалів про комсомольців області, які героїчно загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни. І ось повідомлення з райкомом комсомолу: «Синами і дітьми побували в селі Степанівці, що на Донеччині. Тут, біля веріт Донбасу, під час штурму легендарної Саур-могили в липні 1943-го загинула вісімнадцятирічна медсестра Віра Михайлуца. Вона родом з Новоолександрівки Бобринського району. До війни жила в Бобринці, Знам'яні... Герей Вірні батьки у Кіровограді.

Комсомолку Віру Михайлуцу пошестро нагородили орденом Червоного Прапора. На її могилі в селі Степанівці встановлено пам'ятник (кошти для цього збірала під час суботників молоді медички). Ім'я Михайлуци носить піонерська дружина місцевої школи... Ми хочемо, щоб про подвиг комсомолки Віри Михайлуци знала вся молодь Кіровоградщини...»

СТРИБОК

роки, коли вона посадила на раму велосипеда сестричку Надю, яка тримала на руках сусідськ о г о хлопчик а. Під колесо потрапив камінь. Надя з хлопчик о м и а д а ю т ь, але Віра відставляє від них себе. У неї перебито ключицю, а хлопчик не ушкоджений.

— Добре, що вам добре.

— Тут, на бруствері окопу, її погляд до солдатів, які йшли в атаку.

— Добре, що ви встегодили...

— Газета бликить, у ній дівища побачила червоні зблиски. Ні, то не вогонь. Це знамено в руках нашого прапорносця.

Блакитний і червоний кольори ліризули в її очі і застигли в гарячому спалаху. Застигли наввічно...

М. ШЕВЧУК.

На знімках: вгору — Віра МИХАЙЛУЦА в довісній робі; вгорі — пам'ятник юній героїні в селі Степанівці на Донеччині.

ВІДШУМІЛО поле буйними хлібами, відгомніло різноголоссям жнив. Час уже б і на спочинок хліборобам. Та ні, полохають тишу прозорого осіннього повітря потужні двигуни, наче ствердуючи: земля живе, земля дихає, земля нуртує соками життя. Така вже хліборобська вдача.

Спокійно земля була мрією селянина, його надією. Важкою працею, нуждою — до Великого Жовтня. Гнув спину мужик на мізерному клатку свого поля (якщо мав його) і не відав, що буде завтра. Щастям вільної праці — в радянський час. Був рабом, наймитом землі, став її господарем, володарем, повелителем.

Надійні господарі у колгоспній ниві. Я дивлюсь на Петра Петерса, Віктора Михайльського, Володимира Шатненка, Олександра Гірича, на молодих механізаторів тракторної, де бригадиром даєчі Герой Соціалістичної Праці Олександр Васильович Гіталов, і думаю: «Ось вони, ті, про кого ми думали, ставлячи рекорди. Ось вони, надія наша, продовження наше, сьогодні і завтра наше».

Сьогодні вони сприймають як звичайний факт, нічому не дивуючись. Закінчив хлопцеві школу, трохи попрацював, дай йому новий трактор — усе правильно, молоді треба довіряти. Двозмінка для механізаторів — а як же інакше?

І згадують мені перні повесні роки, наша тракторна бригада, котру, як і інші, очолював Олександр Васильович. Що то був за час, усі знають. Країна загрожала руйну, вставала з руїн. Ми складали свої трактори буквально з кусків. Дістали брали з підбитих танків, авіабомби. Там підірвали, там підточили — усе йшло в діло. Я найдорожчий, берегли кожну гвинтику. Усім поважалося неслатко...

ЛЮДИНА, ПРО ЯКУ ПІКЛУЄТЬСЯ ДЕРЖАВА

«Держава дбає про поліпшення умов і охорону праці, її завдання організувати, про скорочення, а надати й новіше використання фізичної праці на основі комплексної механізації та автоматизації виробничих процесів у всіх галузях народногосподарства».

(Конституція СРСР, стаття 21).

НАЙДОРОЖЧЕ

ни відчували, що про нас думали, про нас піклувались. Дивом став для механізаторів бригади перший буркозбиральний комбайн. Тенер йому місце в музеї, скажуть молоді хлопці (яких нічим не здивуєш). Вони мають рацію. Не зрішили старенького агрегату з потужними машинами, котрі є в кожному колгоспі. Але ми зробили великий крок — крок від копака і лопати до комбайна.

Так, за сьогоднішніми мірками він був не зовсім досконалим, той перший комбайн. І про продуктивність, яку дають сьогоднішні комплекси, ми тоді і мріяти не могли. І про які роботи. Траплялося, підрізає корені, минав буряки. Але ж скільки ми їх псували, копаючи лопатами!

На зміну першому комбайнові прийшов другий, третій. Та й не тільки на комбайни ставали ми багатшими, і все було нова, досконаліша техніка. Легше, краще, веселіше з нею працювалося. Скажіть, де, коли, в якій країні до Великого Жовтня технічний прогрес приносили радість трудящим? В країнах капіталізму — наввіки, чим сучасніша техніка, тим більше безробітних. Глави держави робітників і селян може поспражувати про них, хто робить їй можливість.

Хоч в одній капіталістичній країні робітник чи селянин бере участь у створенні Конституції, в управлінні державою? А Олександр Васильович Гіталов — депутат Верховної Ради СРСР, член Президії Верховної Ради СРСР.

легат кількох з'їздів Комуністичної партії, даєчі Герой Соціалістичної Праці. Наш, робочий чоловік, який після війни разом з нами складав гвинтик до гвинтика трактори. Один із тих, кому довірили створювати нову Конституцію СРСР.

Я трохи задрю молодим. Бо вони осідали потужні Т-150 і К-700. Бо в їхніх руках чудовий буркозбиральний комплекс РКС-6. Люблю спостерігати за його роботою. Іде швидко, акуратно вибирає із землі корені. Миттєво замилується. Чи те не буде завтра! Адже створюється нова техніка. І все це — на благо людини.

Шістдесят радянських літ держава піклується про людину. Особливо про нинішню, молоду покоління. Прадіди Петра, Віктора, Сашка, Володимира, мабуть, і гадки не мали, що таке життя буде у їхніх правнуки. Що вийдуть вони в ранкове поле як його володарі, а не як наймити. Що триматимуть у своїх руках мільярдів сталевих машин. Що труд їхній стане турботою держави. Держави, для якої найдорожчий скерб — людина.

І. КРАВЧУК, ветеран праці, механізатор тракторної бригади колгоспу імені XX з'їзду КПРС Новоукраїнського району.

...І ударная фашистська артилерія. І вилли в контрагату гітлерівські автометинки. Над річкою Міусом палає небо, Саур-могила вся у вогні. З командного пункту 1328-го стрілецького полку наказ:

— Батальйонні старшого лейтенанта Ломакіна перекрити шлях на Дмитрівку. Падати солдати...

Там, де завонок вил кулет, раптом позначається дівоча постать. Повисла на зростаючій медсестрі сажанська над вогнем, перелізла йому рани і переносить пораненого в безпечне місце.

Унів Іван Ломакін — кулею влучила в ногу, потім осколком відірвало кість руки. Медсестра зоме незграбні комбата у протилежній кінці окопу, Ломакін заперчав. І продовжує командувати. Вибух. Осколки тріснули груді комбата. А поруч теж безчовий солдат і туди медсестра берє в руки автомат загублого командира.

— Давайте, давайте, мої дорогі! Ще трохи треба протриматися!

Перебігає на правий фланг — і там чекають її допомоги. За той день де вже епіпатичний воїн, чкого вона доставляє за ліній вогню, щоб потім він знову став у стрій.

...У хаті Катерини Гаушко зробила ще одну нерв'язку політрукові Новичкому, пораненому у стегно. Залишила капітанові пакет, а сама кинулась до бітви, що мари в гарячці...

— І знову в окопах з гвинтівкою.

— Та ні! — Віра Михайлуца показує на вайрок, яким сунуть панцерники. — Вони заходять з флангу.

— За мною! — падає старший сержант Роман Азаров. — Приготувати гранати.

Три бітви і медсестра вивозять з окопу. У Віри — гвинтівка і дві протитанкові гранати, а на спині — санітарна сумка.

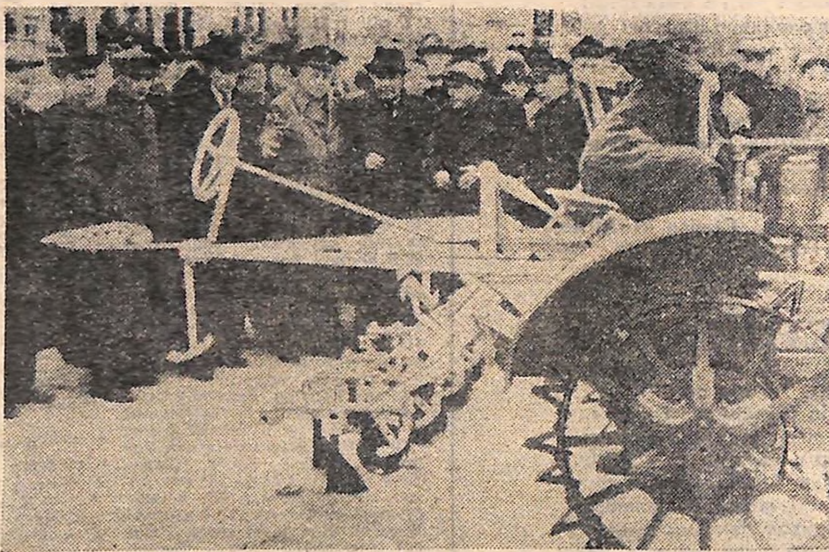
Танки не пройшли. Але біт триває... Через кілька хвилин із вже бачать за бруствером окопу — сажанська над закривавленим сітцем. Тільки переступила біт через його око, як гітлерівці знову вилли в атаку.

— Комсомольці, за комуністами! — дівчина стрибнула на бруствер.

Віра стискає приклад гвинтівки і бачить вперед.

Спалах. Гаряча хвиля вдарила в груди. Кулею пройшла паніт.

І медсестра впала. А над окопами — переможне «ура!». Криві клубки диму в її очі дивиться просить лінивого неба. Нестерпний біль. Як і тоді, ще в шкільні

О. В. Гіталов: «Я тримаю історичне фото. Такою технікою ми почали піднімати сільське господарство. На цьому фото ви бачите перший вітчизняний буркозбиральний комбайн».

ЛЮДИНА КОЛЛЕКТИВУ

СИЛА НАША — ЗЕМЛЯ

Звідки ці слова прийшли до Женки? Може, від батька? Мабуть, Григорій Герасимович казав їх синові, повертаючись додому з поля. Мабуть, казав...

А може, то ще від діда? Всього вік Герасим Карпович біля землі, то певно ж, була хвилина, що народила їх, ці слова. Але ж і дід їх чув, мабуть, від свого батька. А той — від свого... То звідки ж ці слова прийшли до Женки? Може, від самої землі?

І повели вони його, Євгена Бударного, в поле. В колгоспні сівко-моліджину тракторну бригаду Віктора Гаушки. І були у Женки перші живини...

Комбайн стояв посеред стиглої пшениці. Котоса горнулось до червоного боків, немов дивуючись гайці незвичайній тиші, що залягла певково в абсолютно безмариний, сонячний і сухий день. Колосса горнулось до боків ніби вимагаючи руху, обв'язкового руху, без якого не перелізеться зерно зі стебел у бункер комбайна, не стануть занашим короваєм, не зватимуться хлібам. Комбайн стояв посеред стиглої пшениці. І Валерій Легковерст, заборонений, приточений господар стовогого кресла, не миг усунути пошкодження ані самогужки, ані з допомогою помічника — дружини Людї. Потрібні запасної частини, як на гріх, у них не було...

А потім зулинився ще один комбайн. І Микола Бородавка не тільки віддав Валерію запасну частину. Він був поруч, аж лопи подем не покотилися з мотора. В запічку вирушили дві комбайни...

То був маленкий епізод у житті тракторної бригади Віктора Гаушки. Настільки чапельний і звичний, що ніхто не звернув на нього особливої уваги. І тільки у Жені Бударно-

го, що став свідком усього, до значив з дитинства слава «Сила наша — земля...» приєднались ще такі: «... в землях сила. В колєктиві...» Зрозумів, що третє місце серед колєктивних комбайнерів, котро посів у змаганні сімейний екіпаж Легковерстів, — то не тільки їх двох перемога...

Вони змагались, дві тракторні бригади — Віктора Гаушки і Григорія Сороки. Звичайно, хлопці з комсомольсько-моліджної радлі, но вчисто збрали буряки зі свого поля. Ще б пак! Замість очікуваних п'ятдесяти чотирьох тисяч центнерів відрали на цукровий завод усі сімдесят тисяч. Причому, що знову стали переможцями. Та коли вивозили свої трактори та оранку зібру дізналися, що у суперників це залізилося в полі солодкі корені. Тоді знову сіли на буркозбиральні агрегати Павло Ключков та Микола Чайка, на нову сусідів поведи свої трактори Віктор Легковерст і Сергій Кривошея. І хоча тільки дванадцять тракторів зосталося в полі комсомольсько-моліджної, та оранку закінчили теж часом. Бо Григорій та Іван Братченко, Дмитро Малович — усі дванадцять трактористів зорювали не по чотири гектари за день, як планувалося: райше, а по 7-8 гектари. І це зно-

бу була перемога. Перемога людей, котрі відчували свою силу тільки в єдиній, тільки в колєктиві... «Сила наша — земля...» казали їхні діди і поспішали на свої ниви. І живи й допомогали сусідові, то тільки після того, як остаточно зернину було зведено з власного поля. Земля була над усе. «Сила наша — земля», — кажує механізатор колєктиву імені Калініна І. не задумуючись, поспішаючи на допомогу одні одному. Бо земля, що роз'єднувала їхніх дітви, робила ворогами навіть рідних братів, стала для них джерелом життя колєктиву, джерелом сильної радості і сльозиних гурбот. Далі ж земля теж над усе. Земля колєктивна...

Щі, не простим був шлях отих сіл, що прийшли до оборонного десятикласника з жинного поля... «В колєктиві сила...» Були на цьому шляху і ті чотири односельчанина, які вилли на цю землю в далекому 1919 році, підліті білогородськими шаблями. І мати, що несе свої вісімнадцятирічного сина з місяця страти, теж була на цьому. І перша комуна, що 1923 року об'єднала десятикласників родині, з ними засявілася куркузі і на яку приїздили дивинес селяни з усіх близьких поселень. І оті пожежі, що спалалили в селі кесню 1930 року. І тул перитого «Фрідзон», що ковгесе водем як дивна незнапа доє мелодій життя, як тімн радлі, що подарувала людям найголоміше — чутті єдиної родини. Віт був негрозим, в їх тих найголоміших сіл. Та він був євнучим. Бо понаєс з остріву «Аврора», зі снів вожді: «Влада — Радам! Мир — народам! Земля — селянам!»

В. ВДОВГНКО, член ВЛКСМ.

Колєсн імені Калініна, Олександрівський район.

